

V cukrovce je stále co zlepšovat

THERE IS ALWAYS SOMETHING TO IMPROVE ABOUT SUGAR BEET

Pěstování a zpracování cukrové řepy by se v České republice mohlo v dohledné době stabilizovat. Lze předpokládat, že se cukrovka vrátí mezi nejvýznamnější tržní plodiny. Naši pěstitelé rok od roku dosahují vyšších výnosů.

Dosažené výnosy však značně kolísají mezi jednotlivými oblastmi i pěstiteli. Zatímco loni ti nejlepší sklízeli kolem sta tun s hektaru, jiní nedocílili ani poloviny této hodnoty. Vyšších výnosů většinou dosahují větší zemědělské podniky vybavené moderními stroji. Příčinou nízkých výnosů některých pěstitelů bývají především chyby v agrotechnice a také používání zastaralé mechanizace.

Možnost načerpat množství užitečných informací například z oblasti nabídky osiv, technologie pěstování cukrovky nebo činnosti odborné komise při TTD měli pěstitelé cukrovky na semináři v Semčicích na Mladoboleslavsku.

Odrůdy podle podmínek

Agronomický ředitel akciové společnosti Cukrovary a lihovary TTD, ing. Jaroslav Verfl, připomněl pěstitelům, že odrůdy je třeba vybírat podle konkrétních podmínek. Na pozemky zamořené háďátkem jsou vhodné odrůdy odolné k nematodům, kterých je v nabídce pro rok 2010 šest.

Osivo antinematodních odrůd je sice dražší, ale na zamořených pozemcích tyto odrůdy poskytují mnohem vyšší výnosy než odrůdy pouze rizotolerantní. Každý pěstitel by si měl nechat udělat rozbor půdy, zda se na jeho pozemcích háďátka vyskytují nebo ne.

Pěstitelé by měli vysévat mořené osivo, čímž se zajistí dostatečná hustota porostu. Z mořidel bylo v roce 2009 nejrozšířenější Gaucho (84 % osiv) a menší podíl měla mořidla Cruiser Force a Force Magna. K rychlému a vyrovnanému vzcházení rostlin napomáhají různé úpravy osiva – EPD, Start Up nebo 3D⁺.

Základní ceny osiva rizotolerantních odrůd se pohybují v rozmezí 125 až 131 eur za výsevní jednotku. Ceny odrůd rizotoletantních s odolností k háďátkům se pohybují v rozmezí 156 až 164 eur za výsevní jednotku.

Namoření jedné výsevní jednotky Gauchem stojí asi 50 eur, přípravkem Cruiser Force 52,5 eur a Force Magna přijde na 28,5 eur za výsevní jednotku. Poplatky za speciální úpravy osiv jsou u odrůd odolných proti nematodům v ceně.

Doženeme zahraničí?

Cukrová řepa disponuje ohromným výnosovým potenciálem, který se v našich podmínkách využívá zhruba jen ze šedesáti procent. Současný cíl představuje zvýšení využití výnosového potenciálu cukrovky ze sedmdesáti až pětasedmdesáti procent.

Pěstitelé cukrovarů TTD dosáhli loni průměrného výnosu 67 t.ha⁻¹. V Německu a v Rakousku, kde se hospodaří za srovnatelných podmínek, však v průměru sklídili 75 t.ha⁻¹. Máme tedy stále co dohánět. Rekordním devadesátitunovým hektarovým

výnosům Francie, Belgie nebo Holandska se přiblížíme jen těžko, ale německé a rakouské pěstitelé by se mělo časem podařit dohnat.

Zásadní význam pro dosažení vysokého výnosu má správná agrotechnika, od přípravy půdy až po sklizeň. Prvním předpokladem je kvalitní zasetí zajišťující dostatečný počet rostlin (optimum je 95–100 tis. jedinců na hektar). Včasným setím a oddálením sklizně se prodlouží vegetace, čímž se může zvýšit výnos.

Technologie pěstování

O technologii pěstování cukrovky podrobně hovořil ing. Chochola z Řepařského institutu, s. r. o. Ten uvedl, že se za patnáct let výnosy cukrové řepy v ČR zdvojnásobily. V současné době u nás dosahují hektarové výnosy polarizačního cukru v průměru zhruba deseti tun. V Německu ale docílují přibližně 12 t.ha⁻¹ a ve Francii asi 14 t.ha⁻¹.

V loňském roce nastalo pro dosažení vysokého výnosu v ČR několik klíčových momentů. Především suché počasí na jaře cukrovce neprospělo. Problémy nastaly především na těžkých půdách u bezorebných technologií. Přesto mají technologie bez orby při pěstování cukrové řepy z dlouhodobého hlediska své opodstatnění.

Ing. Chochola podotkl, že se ve střední Evropě bezorebně zkouší cukrovka pěstovat už zhruba dvě desetiletí, přičemž se v delších časových řadách výnosy při orbě a minimalizaci prakticky neliší. Před cukrovkou je při minimalizaci však nutné zařadit hluboké kypření na 25 až 35 cm.

Víceletá sledování se shodují v tom, že slabé místo u cukrové řepy představuje rizikové vzcházení. Příčin může být několik: rostlinné zbytky na povrchu půdy, mělké setí a nezahrnutá výsevní rýha. Nerozložená sláma v půdním profilu omezuje příjem vody a živin.

Výhody převažují

Pěstování cukrové řepy přináší řadu výhod. V osevním postupu představuje cukrovka výrazně zlepšující plodinu, která odpleveluje pozemek, vynáší živiny z hloubky, drenážíje půdu a potlačuje patogeny obilnin.

Problémy nastávají při pěstování řepky a hořčice, které vedou k rozšíření háďátek a zaplevelení. Potíže působí reziduální vliv herbicidů z předplodin, například sulfonylmočoviny při ošetřování obilnin.

Od použití herbicidů Monitor a Glean musí mít cukrovka dvouletý odstup, od aplikace Callista osmnáct měsíců. Řada dalších herbicidů vyžaduje roční odstup cukrovky. Na druhé straně ale při aplikaci více než 1 000 g.ha⁻¹ ethofumesatu do cukrovky může dojít k poškození následně obilnin.

Hana Honsová, ČZU